

Φιλοκαλικά σταχυολογήματα

16

2020.5

...διαβάζω...ακούω...καταγράφω

"ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν τά ἐκ φιλομαθείας συνενεγκεῖν εὐρήματα" (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας)

ὁ καλομάρτυς & ὁ δράκοντας

(23 Ἀπριλίου - Ἁγ. Γεωργίου)

«Καλομάρτυρα» ὀνομάζει, τόν ἀγαπημένο του ἅγιο Γεώργιο πού γιορτάζουμε σήμερα, ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Συκεώτης πού εἶχε μπεῖ ἀπό μικρός στήν προστασία τοῦ μεγαλομάρτυρα Γεωργίου.¹

Εἶναι λίγο-πολύ γνωστά τά ἀπίστευτα μαρτύρια πού ὑπέμεινε ὁ ἅγιος Γεώργιος στό ἄνθος τῆς ἡλικίας του. Γνωστά ἐπίσης καί τά ἀναρίθμητα θαύματα πού ἐπετέλεσε.

Ἐδῶ θά μιλήσουμε κυρίως γιά ...δράκοντες.

Ἡ διήγηση τοῦ θαύματος τοῦ ἁγίου Γεωργίου μέ τό δράκοντα – θά ρωτήσει κάποιος - εἶναι ἀληθινή ἢ φανταστική; Τό μόνο βέβαιο εἶναι πώς στά παλαιά βιογραφικά, στό μαρτύριο καί τά θαύματα τοῦ ἁγίου δέν ἀναφέρεται. Μετά τόν 12ο αἰώνα συνήθως οἱ πηγές τό ἀναφέρουν καί πιθανόν νά ὑπάρχει κάποια ἐξάρτηση ἀπό παλαιές προχριστιανικές παραδόσεις.

¹ Ἔλεγε ὁ ἅγιος Θεόδωρος, πρὶν ἀποχωρήσει ἀπό αὐτή τή ζωή: «Διότι μέ περιμένει μακρά ἀποδημία καί ὁ καλομάρτυς ξέροντας τήν ἀσθένειά μου, αὐτός πού μετά τό Θεό μέ ἀνέθρεψε ἀπό μικρό παιδί, μοῦ προπαρασκευάζει τό δρόμο, τόν ἐξομαλύνει καί μέ προειδοποιεῖ ὅτι θά μέ συνοδέψει ἐνθαρρύνοντάς με ἔτσι γιά νά προχωρήσω χωρίς κόπο καί φόβο». Βίος, 167 (Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Συκεώτης, ἔκδοση Περιβόλι τῆς Παναγίας, 1987, 205).

Λένε, συνήθως, ότι πρόκειται για παραλλαγή του μύθου κατά τον οποίο ο Περσέας σκοτώνει ένα δράκοντα. Σύμφωνα με τον μύθο αυτόν ο βασιλιάς Κηφέας άλυσσοδένει την κόρη του Άνδρομέδα και την παραδίδει στο τέρας να την καταβροχθίσει. Ο Περσέας είδε την Άνδρομέδα άλυσσοδεμένη και τό κακό πού την βρήκε και όταν έμφανίσθηκε τό τέρας ο Περσέας βύθισε τό σπαθί του στην πλάτη του τέρατος.

Η έλληνική μυθολογία βέβαια παρέχει άτέλειωτη συνομοταξία παράξενων θηρίων, φανταστικών ζώων και ύπάρξεις με 'υπεράνθρωπα' χαρακτηριστικά και ιδιότητες.

Δράκοντες ύπήρχαν παλαιά είτε μυθολογικοί είτε πραγματικοί. Δράκοντες ύπάρχουν και σήμερα, και δέν είναι φανταστικοί. Ένας κροκόδειλος είναι δράκοντας

πού μπορεί να κατασπαράξει άνθρωπο. Ένα τεράστιο φίδι είναι δράκοντας. Όπως έξηγει ο άγιος Ίωάννης ο Δαμασκηνός οι δράκοντες είναι υπερμεγέθη φίδια.² Μπορεί αυτό να τό διαπιστώσει κανείς και στους καιρούς μας. Ένας βόας ή ένας τεράστιος πίθωνας μπορεί να καταπιεί όλόκληρο πρόβατο ή κάποιο άλλο ζώο.

Ός προς την επίδραση από τον μύθο του Περσέα, τί πιό 'φυσικό' να ύπάρχουν στο ύποσυνείδητο των ανθρώπων κατάλοιπα παλαιών ειδωλολατρικών δοξασιών. Η έλληνική μυθολογία βρίθει από δράκοντες και δή άλλοπρόσαλους – τί θά πείραζε αν ...δανειζόμασταν έναν απ' αυτούς!³

² PG 94, 1600 B, «Καί ού λέγω σοι, ότι ούκ έστι δράκων· είσί μέν γάρ δράκοντες, πλήν όφεις είσί, γινόμενοι δέ έξ έτέρων δρακόντων. Όντες γάρ άρτιγενείς και νέοι, μικροί είσιν, άνατραφέντες δέ, και παλαιωθέντες, μεγάλοι και παχείς γίνονται, όγκω και μεγέθει υπερέχοντες τών λοιπών όφειων».

³ Μινώταυρος, Σκύλλα, Χάρυβδη, Μέδουσα, ο φτερωτός Πήγασος, λιοντάρι της Νεμέας, τό πρόβατο με τό χρυσό μαλλί («χρυσόμαλλο δέρας») και ο δράκος Κολχίδας πού τό φυλάει, Κέρβερος ο φύλακας του άδη, Σφίγγα, ο Δράκοντας Λάδων πού φύλαγε τά Μήλα των Έσπερίδων, ή Λερναία Ύδρα, τό φοβερό τέρας Χίμαιρα, είναι μόνο λίγα από την ποικιλία με

Πολλούς έξωτερικούς τύπους δέχθηκε ή Έκκλησία δίνοντάς τους άλλο νόημα. Ο τύπος είναι μόνο τό κέλυφος, είναι τό «μέσο, μέ τό όποίο οι άνθρωποι είχαν έξοικείωση». ⁴ Είχαν καί οι ειδωλολάτρες εικόνες (για ν' αναφέρουμε ένα άλλο παράδειγμα) αλλά τίς θεοποιούσαν. Κράτησε τίς εικόνες ή Έκκλησία για νά κατευθύνει στό Θείο τή λατρεία. ⁵

Τό θέμα μας όμως δέν είναι 'ζωολογικής' φύσεως. Ούτε ή ίδια ή σκηνή υποδηλώνει κάτι τό έξωπραγματικό· πολύ πιό άπίστευτα θαύματα έχουν συντελεσθει όταν θέλει τό Άγιο Πνεύμα. Υπάρχει ώστόσο κάποιος συμβολισμός στή σκηνή μέ τόν άγιο μεγαλομάρτυρα Γεώργιο νά φονεύει τόν δράκοντα, πού δίνει κάποιο ιδιαίτερο χρώμα στό συγκεκριμένο θαύμα. Ο συμβολισμός έχει νά κάνει μέ τήν καρδιά του ανθρώπου.

Ο άγιος Βαρσανούφιος λέει: «**Νά ξέρεις πώς άν έλθει ο Κύριος στή γή τής Ιουδαίας, δηλαδή στήν καρδιά του ανθρώπου, τότε βγάζει έξω τά δαιμόνια**». ⁶

Δράκοντες είναι τά πάθη πού κινούνται στήν καρδιά του ανθρώπου καί οι δαίμονες πού κρύβονται πίσω από τά πάθη. Εκεί είναι άπαραίτητο ένα θαύμα.

Λέει ο άγιος Μακάριος:

τήν όποία ή ειδωλολατρική σκέψη 'έμπλουτίστηκε', μαζί μέ τίς συνακόλουθες δοξασίες, άσχήμιες καί προκαταλήψεις πού άπαραίτητα συνόδευαν.

⁴ **Ιωάννης Χρυσόστομος**, εις Ματθ. όμιλ. 6:3 / ΕΠΕ 9, 201.

⁵ **Ιωάννου Δαμασκηνού**, Περί εικόνων, Λόγ. 3:24 / PG 94, 1257 A / ΕΠΕ 3, 65: «Οί ειδωλολάτρες άφιερώνουν τίς εικόνες στους δαίμονες καί τίς άποκαλούν θεούς, ένώ έμείς τίς άφιερώνουμε στον άληθινό Θεό, πού σαρκώθηκε, καί στους δούλους καί φίλους του Θεού, πού άπομακρύνουν τά στίφη των δαιμόνων».

⁶ Έρώτ. 448

«Τά πνεύματα τῆς πονηρίας καί οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους, μέσα σ' αὐτήν κυκλοφοροῦν, ἐκεῖ βόσκουν καί κάνουν τή φωλιά τους, ἐκεῖ ἔρπουν καί αὐτήν κατατρῶγουν καί τή φθείρουν» (Ομιλ. 1:5).

Στήν καρδιά μας οἱ δράκοντες, «**θηρία, λιοντάρια, μεγάλα φίδια καί ἄλλα φαρμακερά ζῶα**» (11:13).

«Μέσα στό σκοτάδι κλεισμένοι οἱ λογισμοί τῆς ψυχῆς... Μνημεῖο καί τάφος ἡ καρδιά σου. Ὄταν ὁ ἄρχοντας τῆς κακίας καί οἱ ἄγγελοι του φωλιάζουν ἐκεῖ· ὅταν οἱ δυνάμεις τοῦ σατανᾶ στό νοῦ σου καί στό λογισμό σου ἔχουν τά σοκάκια καί τά περάσματά τους, δέν εἶσαι ἄδης καί μνημεῖο καί νεκρός γιά τόν Θεό; Ἐκεῖ στήν ψυχή σου ὁ σατανᾶς ἔσπειρε πικρά σπέρματα, κάλπικα ἀργύρια, καί ζυμᾶρι βρωμισμένο· ἀπό 'κεῖ πηγάζει ὁ βόρβορος. Ἐρχεται λοιπόν ὁ Κύριος στίς ψυχές πού τόν ἀναζητοῦν, στό βάθος τοῦ ἄδη τῆς καρδιάς τους, κι ἐκεῖ διατάζει τό θάνατο νά βγάλει τίς ψυχές πού κρατάει μέ τή βία... Σπάζει τούς βαρεῖς λίθους πού καλύπτουν τήν ψυχή, ἀνοίγει τούς τάφους, ἀνασταίνει τόν ἀληθινά νεκρό, βγάζει ἀπό τή σκοτεινή φυλακή τήν ἔγκλειστη ψυχή!»! (11:11)

Εἶθε ὁ καλομάρτυς καί μεγαλομάρτυς νά φονεύσει τούς δράκοντες—τούς ἐντός— καί νά μᾶς συνοδέψει στήν ἀποδημία!

